

Valje po pošti:
za celo leto naprej .. K 60—
za en mesec K 4—
za štiri mesece K 12—
za ostalo inozemstvo .. 60—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej .. K 40—
za en mesec K 4—
V prvi polovici meseca .. 300—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 10—
za štiri mesece K 12—
za ostalo inozemstvo .. 15—

SLOVENEK

Inserati:
Enostopna petstvarica (50 mm široka in 3 mm visoka ali sje prostor)
za enkrat po 50 v
za dva in večkrat .. 45
pri večjih naročitih primerih popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostopna petstvarica K 1—
lahja vsek dan izveniš se delje in praznike, ob 3. uri pop. Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisni se ne vračajo; nevrnjenost plačila se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 66.

Jugoslavija oborožena.

Mornarica izročena

Narodnemu veču.

Zagreb, 31. oktobra. Danes ponoči je prejelo „Narodno veče“ od vojnega ministrstva brzojavko, s katero naznanja, da izroča celo vojno mornarico, trdnjave in vse mornariške naprave „Narodnemu veču“. Vojno ministrstvo prosi „Narodno veče“, naj pošlje delegate v Kotor, Sibenik, Pulj, Reko, Trst in Dunaj, da prevzamejo od funkcionarjev dosedanje administracije upravo mornarice.

Pulj ni padel.

Trst, 31. oktobra. Včeraj so se razširile vesti, da je angleška mornarica zasedla Pulj. Te vesti so povsem neresnične.

Pulj v jugoslovanskih rokah.

Trst, 31. oktobra. Moštvo in častništvo vojnih ladij je izjavilo, da se pokori samo vladam narodnih svetov, in sicer jugoslovanskega, mažarskega in nemškega. Nocoj o polnoči je prevzelo upravo trdnjave „Narodno veče“.

Mornarji hoteli domov.

Dunaj, 30. oktobra. Admiral Holub je

pred kratkim sporočil poslancem posameznih avstrijskih narodnosti, da je mornarica bila sklenila, da zapusti ladje, razdeli živež in odide domov. Admiral je prosil poslance v cesarjevemu imenu, naj odpušajo v Pulj in Boko Kotorsko ter na italijansko fronto, kjer naj vplivajo na vojaštvo, da vztraja še nekaj dni, ki nas ločijo od premirja, na svojem mestu. Nemški poslanci so se temu pozivu odzvali in so obljubili, da poidejo vojske mirit. Jugoslovanski klub in Češki svaz sta pa le podpisala poziv na vojske, sestavljen v tem smislu.

Pred narodno vlado.

Vitez Pogačnik je danes sporočil ministrskemu predsedniku Lammaschu naslednje: »V imenu »Narodnega sveta« v Ljubljani imam Vam ekselencu sporočiti: »Narodno veče« v Zagrebu je sklenilo, da izroči vladu v Kranjski, Primorski in slovenskih pokrajinah Štajerske ter Koroške »Narodnemu svetu« v Ljubljani. V ta namen se bo jutri imenovala narodna vlada, katera bo takoj prevzela vse vladne agende. V imenu »Narodnega sveta« Vas prosim, ekselencu, da naročite deželniemu predsedstvu kranjskemu, naj takoj izroči vse agende novi narodni vladi, in da obvesti o tem vlade v Trstu, Gradcu in Celovcu.

Najnovejši dogodki na fronti ogrožajo kar najtežje varnost in življenje v naših deželah. Samo narodna vlada, kateri bo tudi vojaška pomoč na razpolago, bi mogla situacijo obvladati. Zato nanovo zahtevam, da se takoj premeste naši kadri in čete v domovino in da se podrede jugoslovanski častniki ter moštvo narodni vladi v Ljubljani, v kolikor so v naših zemljah nastanjeni.

Neobhodno potrebno je, da se nam takoj izroči žandarmerija.

Sedanje razmere so naravnost neznošne. Štacijsko poveljstvo kliče na odgovor častnike in kaznuje vojske, ki jih zasledijo z narodnimi barvami na cestah. Izvalno obnašanje komand in tujerodnih čet v Ljubljani povzroča bojazen, da se zgodi najhujše, ker bodo domači častniki in moštvo skupaj s civilnim prebivalstvom poslužili se pravične obrambe.

Slednjič Vam morem še, ekselencu, sporočiti, da bo narodna vlada jutri brezpogojno — tudi če bi se deželna vlada tega morda branila — vladne posle prevzela.

Zagreb, 30. oktobra. Osrednji odbor »Narodnega sveta« je danes sklenil:

Prevzetje vlade v Sloveniji se mora izvršiti brezpogojno pod istimi pogoji, kakor se je izvršilo v Zagrebu, t. j. da se mora vojaška oblast popolnoma podvreči »Narodnemu veču«.

Kandidate za posamezne oddelke vlade mora postaviti »Narodni svet« v Ljubljani, njih imena pa mora predložiti »Narodnemu veču« v Zagrebu kot vrhovni oblasti v odobritev.

Revolucija v Trstu.

Italijanska vlada socialistov in liberalcev. — Pogrom proti Slovincem. — Železniški uradnik Irgolič ustreljen.

Trst, 30. oktobra. Italijanski socialisti in liberalci so danes konstituirali novo vlado, ki zahteva izročitev poslov. To se je od slovenske strani odklonilo z motivacijo, da morajo biti v vladi zastopane vse narodnosti. Na Slovence se sploh niso obrnili. Potisnili so jih popolnoma v stran. Dosedaj še ni prišlo do dogovora, ravno kot se pogajata dr. Rybač in Golouh z Italijani. Rezultat še ni znan, vendar je malo upanja, da bi prišlo do sporazuma.

Množica je inscenirala na ulicah izrede. Prišlo je do nočromov proti Slovincem.

Druhal je odprla ječe in izpustila zločince. S temi sedaj udara v razne lokale in divja proti Slovincem. Sluši se samo krik »Abasso i Scavi!« Pred Narodnim domom so ustrelili Italijani slovenskega železniškega uradnika Irgoliča, brata obeh dr. Irgoličev, doma s štajerskega. Tržaški Slovenci obupno prosijo pomoči. Obračalo se na »Narodno veče« in »Narodni svet« za pomoč. Narodni svet naj zagrozi Italijanom, da popelje jugoslovanske čete proti Trstu.

Sporazum s Slovenci.

Trst, 30. oktobra. Med italijansko vlado socialistov in liberalcev je prišlo do sporazuma. V vlado stopijo izmed Slovincem.

cev štirje člani: dva od slovenske narodne stranke in dva od slovenskih socialnih demokratov. Vlada izda jutri oglas na ljudstvo, ki poziva na mir in red. V mesto se vrača zopet mir.

Kako je bil ustreljen Irgolič.

Trst, 30. oktobra. Po cesti je italijanska množica trgala raz vojaške čepice vojaške znake. Pred Narodnim domom je prišlo do spopada med vojski in demonstranti. Po nesreči je prišel zraven slučajno Slovenec adjunkt državne železnice Irgolič. Prišlo je do streljanja. Irgolič je bil zadet v desno stran pljuč. Od katere strani je padel strel, se ne ve.

Irgolič mrtev.

Trst, 31. oktobra. Železniški adjunkt

Irgolič je vsled smrtnih poškodb umrl. Izdihnil je, ko so ga peljali v bolnišnico.

Nepotrjene vesti.

Sinoči so se razširile po mestu vesti, da je padel Tržič na Goriškem in da se bližajo Italijani Nabrežini. Te vesti so dosedaj nepotrjene. V Trstu ne vedo ničesar o tem.

Trst zasedejo Amerikanci.

Gradec, 31. oktobra. Današnji »Grazzer Volksblatt« poroča z Dunaja, da zasedejo Trst amerikalne eskadre. In sicer pričakujejo izkrcanje Amerikancev vsako uro.

Iz jugoslovanske prestolice.

Zagreb, 30. oktobra.

Odbori »Narodnega sveta«

se organizirajo povsodi na Hrvatskem in Slavoniji.

Promet na Hrvatskem.

Promet na progi Zagreb-Brod na Savi in Sunja-Banjalučka je bil sicer pretrgan, toda sedaj je zopet urejen. Na progi Reka-Zagreb se vrši promet v najlepšem redu.

Poveljnik hrvatskih čet.

»Narodno veče« je imenovalo za poveljnika vseh čet na Hrvatskem in Slavoniji generala Plivelica.

Pošti na Reki in v Zagrebu

so zasedle po nalogu »Narodnega sveta« telegrafске čete. — V Zagrebu vlada največji red in mir.

Ogrski narodni svet Hrvaatom.

Ogrski narodni svet je poslal »Narodnemu veču« brzojavko: Ogrski narodni svet pozdravlja v bratski ljubezni narod Hrvatov in se obrača s prošnjo na jugoslovanski narodni svet, naj vzame v zaščito nedolžne žrtve. — Grof Karolyi. — »Narodno veče« je odgovorilo: Storišni so vsi koraki v varstvo meščanov v naših deželah, posebno pa železniških uradnikov, ki morajo vzdrževati promet.

Preki sod

je proglasilo »Narodno veče« v treh županijah Srema.

Zeleni kader.

Zagreb, 30. oktobra. Zeleni kader gospodari po Slavoniji. Neko vas so požgali, porušili neki železniški most. Vsa akcija pa ni naperjena proti prebivalstvu, temveč proti vojakom.

Revolucija na Dunaju.

Cesar pobegnil.

Nemška Austrija — republika.

Dunaj, 30. okt. Množica 5000 do 6000 študentov je danes zjutraj protestirala proti ponudbi grofa Andrassyja za poseben mir. Manifestanti nočejo več priznavati c. kr. vlade. Nekaj tisočev vojakov je z rektorjem in s profesorji na čelu udrlo pred parlament, kjer sta govorila Renner in Dinghofer. Pod vplivom dogodkov so sneli črno-rumeni zastavi raz droga pred rampo parlamenta. Častniki so odstranjevali častniške znake na čepicah in jih nadomeščali s črno-rdečo-zlatimi kokardami. Ob 5. uri popoldne so demonstranti razbili šipe pri kavarni »Reichsrat« in tudi nekaj šip na poslopju parlamenta. Pred parlamentom vihra rdeča zastava. Promet je na posameznih mestih počival. Ob 7. uri zvečer je množica udrila pred vojno ministrstvo.

Dunaj, 30. oktobra. Danes popoldne so se vršile velikanske demonstracije. Delavci iz vseh tovarnen so se zbirali in demonstrirali proti nemškemu nacionalcem. Splošno so se čuli kliči za republiko. Demonstranti so hoteli vdreti v vojno ministrstvo; to se je preprečilo. Zahtevala se je ustanovitev nemško-avstrijske armade, ki naj vzdržuje red. To se je odposlanstvu delavstva, ki je bilo sprejeto, obljubilo. Na čelu te armade so obljubili stopiti visoki generali.

Cesar pobegnil.

Dunaj, 30. oktobra. Cesar je danes pred revolucijo pobegnil z Dunaja.

NEMSKA AVSTRIJA.

Dunaj, 30. oktobra. Danes se je sestala nemška ustavodajna skupščina k zasedanju. Skupščina protestira proti temu, da je zunanji minister grof Andrassyj prošil za premirje brez sodelovanja zastopnikov nemškega naroda. Ellenbogen označuje odpad od Nemčije kot čin nezvestobe. Renner naglašja, da ni vprašanje dinastije danes aktualno, ampak se bo rešilo pozneje skupno in dogovorno z vsemi drugimi narodnimi državami. V predsedstvo Nemške Avstrije se izvolijo: Dinghofer, Hauser in Seitz. Izvoli se državni svet in imenujejo državni sodni dvori. Glede zapore meje se sklone stopiti v zvezo s češko narodno vlado. Iz Nemčije je na potu v Nemško Avstrijo 1000 vagonov moke. Za prihodnje dni je obljubila Nemčija še 10.000 tor moke.

Državni svet je izdal oklic, v katerem poudarja, da bo samo on zastopal avstrijske Nemce pri mirovni pogajanjih, prevzel yso upravo, in da samo on ima oblast nad Nemci. Ljudstvo naj ostane mirno. Dosedanje avstrijske oblasti naj mirnim potom izročijo vlado organom nemškega državnega sveta in naj se ne upirajo, da ne bo treba rabiti sile. Nasproti sosednjim narodnim državam hoče Nemška Avstrija živeti v prijaznosti, zato bo branila narodne manjšine. Pričakuje pa recipročnega postopanja tudi od nenemških držav. Oklic je podpisan od Dinghoferja, Hauserja in Seitzja.

Nemška Avstrija — republika.
Dunaj, 31. okt. V nemških političnih krogih prevladuje mnenje, da postane nemška avstrijska država republika.

LAMMASCH O LIKVIDACIJI.

Dunaj, 30. oktobra. Danes se je sestala konferenca načelnikov strank, ki je v smislu želje nemških strank sklenila, da se zbornica odgodi do 12. novembra. Na koncu se je povedal ministr. predsednik dr. Lammasch v glavnih obrisih vsebine izjave, ki jo misli dati v zbornici.

Zavrača očitke nezvestobe nasproti Nemčiji. Nemška vlada je bila že pred letom dobro poučena, da se morejo Avstrijci le še malo časa bojevati. To smo povedali cesarju Viljemu in nemškemu veleposlaniku. Vztrajali smo tako dolgo, kakor smo mogli. Seveda nismo prejeli vedeli, kako dolgo. Ministr. predsednik opozarja čete, naj samovoljno ne zapuste bojišča, ker bi drugače prehrana trpela. Vlada čuti demokracijo. Dokaz temu je pred vsem dejstvo, da je zastopnik ministrstva za deželno brambo civilna oseba. Vlada priznava

samoodločbo vseh narodov. Toda ta samoodločba se bo definitivno uredila, ko se čete vrnejo domov. Naš kabinet se smatra za znanilca zvestobe bodočih držav. Narodne države imajo pravico, konstituirati se in zopet uvesti diplomatske zveze z nevtralnimi državami. Zunanji minister jih mora v vsem tem tem stremeljenju podpirati. Razdelitev bre- men, dolžnosti itd. se bo izvedla na podlagi pogajanj med posameznimi državami. Nove države naj bodo pravne naslednice dosedanje vlade. Provizorij postane kmalu definitivum. Polki posameznih narodov se pošljejo v najbližnjem času v domače kraje. Izvede se politična amnestija. Države naj se mirno razvijajo. Zbornica naj podpira Lammascha in njegov kabinet pri tem težkem delu.

Gospodarska zbornica se je odgodi.

Dunaj, 30. okt. Seja gospodarske zbornice je bila le kratka in se je kmalu zaključila veld važnih notranje- in zunanje-političnih dogodkov.

Revolucija v Budimpešti.

Budimpešta, 31. oktobra. V Budimpešti je izbruhnila revolucija.

Mirno kri!

Kar se dogaja na Dunaju, se ne more označiti drugače kakor z besedo revolucija. Prestolnica Avstrije, največje mesto monarhije, središče, v katerega se upirajo oči vseh narodov, visoka šola — poučnih bojev za vsem ostalim mestom vre in kipi. Meščanstvo, ki je še pred dvema dnevoma priredilo na Dvoru o menjavanju straže cesarju ovacije, z veselimi vzkliki gleda, kako vojaštvo snema s svojih čepic znake z vladarjem monogramom.

Tudi v Trstu, največjem pristanišču monarhije, ki je skozi štiri leta mirovalo in je od tistega dne, ko je poulična druhal zažgala »Piccollovo« palaco, mirno spal družabno in gospodarsko spanje, dviga revolucija svojo strašno glavo. Ista druhal, ki je pred štirimi leti iz plametečega patriotizma uničevala italijansko last, skuša sedaj, ko se bližajo italijanske čete našim mejam, pregnati Slovence s tržaških tal.

Z Dunaja prihaja vest, da so sklenili nemški poslanci prirediti na Koroškem pogrome proti Slovincem, da preprečijo pridruženje slovenske Koroške Jugoslaviji. Cesar niso mogli nemški nacionalci doseči s svojo nerodno parlamentarno taktiko in brezglavo zunanjo politiko, hočejo sedaj po dvanajsti uri doseči z revolucionarnimi sredstvi.

Resnobo teh dogodkov silno dviga grmenje topov na jugozahodu, ki nam prihaja od ure do ure bližje. Težke trenutke, morda najtežje v tej vojski, bomo morali v kratkem doživeti. Z vso pravico se nam je bati, da veter ne zanese iskro ognja tudi v našo mirno zemljo. To bi bila največja nesreča izmed vseh, kar smo jih doslej doživeli. Nepremišljeno dejanje, nepotreben izgređ, neopravičena poškodba tujega imetja, kaplja prelite človeške krvi tisočero poveča naše trpljenje, nam v nedogled umakne zaželeni dan miru in svobode, nas oropa dragocenih sadov, ki bi nam jih prinesla vojska. Največja nesreča, ki bi se nam sedaj mogla primeriti, bi obstajala v tem, da se dajo naši ljudje zapeljati od slabih zgledov okrog nas.

Zato prosimo slovensko ljudstvo, da ohrani mirno kri, naj se zdi karkoli. Naj prepusti svojo usodo Narodnemu svetu, ki misli na vse, in naj se brezposojno podvrže njegovim navodilom. Kdor ravna danes nepremišljeno in na lastno nest. Je škodljivec naše svete stvari in sovražnik svojega za mir in svobodo trpečega naroda.

Mirno kri.

Černost ali brezvestnost?

Človek se ne mara jeziti nad Nemci in Madžari; izognil bi se rad vsake besede, ki bi izgedala tako, kot bi mi skakali po mrtvem levu. Zato pustimo nemški in mažarski narod čisto pri miru, ne moremo pa molčati o okornosti — ali brezvestnosti? — merodajnih faktorjev pri teh dveh narodih pri nas in zlasti v Nemčiji, ki preti postati vzrok nepopisnega gorja, če ne bodo dnevi prehoda v mir prikrašani z dovoljo pravčnih. Da je vojska popolnoma izgubljena, da bo ententa mir diktirala, kakor bo hotela — pa naj se vrši to v obliki »pogajanj« ali direktnega diktata — ve vsak politični otrok. Štiri leta je čakal svet na ta trenutke in izdeval načrte; sedaj vedo v Parizu, Londonu, Rimu in v Ameriki čisto natančno, da nas razvoj časa razoroži sam, če ne odloži ovojz prostovoljno, in da bodo preuredili svet čisto kakor bodo hoteli. In če človek to ve, se vpraša: Za božjo voljo, ali je potem potrebno, da pogine še vsak dan na tisoče ljudi, da se pu-

stožijo pokrajine, ki jih bodo itak morali Nemci pozidati na novo, da se vleče stvar tako počasi, da jo hočejo vojaki z izgređi pospešiti? Centralne države vedo s tako sigurnostjo kot da je dvakrat dve štiri, da bo storila ententa, kar bo pač hotela. Zakaj torej gredo do zadnje postaje križevga pota tako v etapah? Vsak pameten državnik bi v takem položaju rekel: Če ne morem nič opraviti z orožjem, tudi z jezikom ne bom doregel v vojni ničesar. Zato vprašam nasprotnika kar kratko: Povej mi, kaj naj storim, da bo mir! Jaz nočem več valiti krivde zaradi po nepotrebnem prelite krvi na svojo vest. Seveda, za tak sklep je treba na eni strani umevanja resničnega položaja, torej inteligence, na drugi strani pa moralne zavesti, da je vsaka minuta nadaljevanja vojne zločin. Sedaj pa poglejte te vražje vlade. Tako počasi cincajo proti zadnji postaji, menjavajo note, govorčijo prane besede in Wilson jih mora sunkoma siliti od koncesije do koncesije kot spovednik nerodnega grešnika. Med tem pa umirajo ljudje in po notranjosti držav dviga glavo desorganizacija, lakota, upor. Za vraga, s t r e z n i t e s e, »velike« glave! Seveda, v r e z a »časta«. Vi nočete »kapitulirati«, vi hočete vso stvar urediti po lagoma, kot se rešujejo akti. In govorčijo boste menda še naprej — na račun človeškega življenja, samo da vam ne bodo mogli sodobniki in potomci očitati, da ste se podali poorej kot je bilo potreba. Tu se motite, gospodje! Preklinjali bodo potomci vašo okostenelost in vaš egoizem, s katerim ste gledali na svojo dozdevno čest, ne pa na to, kar vam je velevala vest. Opozorila vam je tak konec vojne trobila že celo leto — verjemite ji vsaj na podlagi dejstev, in hvalenih vam bodo narodi, da ste storili vsaj v zadnji uri to, kar zahteva od vas skrb za narode.

Trd bodi, neizprosni, mož jeklen!

Kakor slišimo in čitamo, so nemški gospodje postali naenkrat krotki in prijazni. Nemški poslanci hodijo okoli naših poslancev ter se hočejo z njimi pogajati, da bi v morju Jugoslavije kolikor mogoče se rešili svojega nemštva. Med njimi je tudi ošabni naš ponemčeni grof Barbo. Našim poslanecem popolnoma zaupamo, da se ne bodo spustili v kakšne barantije. Tu velja pomniti Tugomerovega opomina: »Trd bodi, neizprosni, mož jeklen, kadar brani je časti in pravde narodu in jeziku svojemu!« Pozabiti ne smemo, da je vse to nemštvo na naši zemlji siloma importirano ter od nemške vlade privilegirano in negovano. Mi nimamo vzroka teh privilegijev še dalje dopuščati. Razni Ambroschitschi, Jabornegg, Kowatschitschi, Rebenschegg, Teppey, Orni, Matoschegg in drugi naj se le spomnijo, da »sihr Vater auch Slovene war«. Dr. Krek je bil tega mnenja, da zlasti po mestih, kjer je nemštvo tako umetno vzgojeno, morajo priti takoj slovenske šole, in vsa ta nemška umetnost bo v kratkem pri kraju. K.

Nova slovenska zvonarna.

Kakor javlja »Vzajemnost«, glasilo slovenske duhovščine, se bo misel o novi zvonarni, ki se je sprožila takoj, ko je začela vojaška sila cerkvam zvonove ropati, v kratkem uresničila. To ne bo kapitalistično podjetje, celo ne nemško kapitalistično kakor je tovarna Samassova, marveč slovensko-zadružno. Ustanovila se bo zadruga, h kateri lahko pristopi vsak Slovenec ozir. Jugoslovan, duhovnik kakor lajik, cerkve, posojilnice in druge juridične ose-

be. Pravila novi zadrugi so že sestavljena. Delež znaša 500 K. Vsakdo vzame lahko poljubno število deležev. Prijave k pristopu v novo zadrugo sprejema v imenu pripravljalnega odbora g. župnik J. Barle pri sv. Jakobu v Ljubljani. Pristopnice se dobe v »Dobrodelni pisarni«. Sicer se pa lahko prijavi vsak tudi na navadni dopisnici.

Rustrijska armada zapusti Italijo.

Zasedeno italijansko ozemlje se izprazni. — Umikanje k Savi in Drini se nadaljuje.

Dunaj, 30. oktobra. Uradno:

Italijansko bojišče.

Ob tirolski fronti le malotno bojevanje.

Med Brento in Piavo so sveže sovražne sile s premočjo napadle goro Asolone in goro Pertica. Naše ondi z brezprimernim junaštvom in z vojaško zvestobo boreče se čete so uničile vse nasprotnikove napore.

V beških ravani so Angleži in Italijani napadali. Posrečilo se jim je, ko so zastavili vse bojne pomočke, severno in južno od Montella bistveno razširili svoje vderišče.

Da se z dejanjem potrdi naš ponovno izraženi sklep, da naj se skleneta borbo

Zahodno bojišče.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 30. oktobra. Uradno:

Vojna skupina kraljeviča Ruperta.

V Lysini nižini, med Lyso in Escauto, pri Famarsu ter pri Engle-Fontaini smo zavrnili ljute nasprotnikove delne napade.

Angleški ogenj na Tournayska predmestja in na selišča v Escautini nižini je zopet zahteval izdatne žrtve med civilnim prebivalstvom.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Ob oisesskem pretoku so se zarana zjutraj izjalovili ljuti sovražnikovi napadi.

Po močnem topovskem boju je Francoz, zastavljajoč mnogoštevilne oklopne vozove, zopet napadal med Nizy le Comtom in Aisno. Čete generalov v. Eberhardt in v. Waldow, ki so se bile odlikovale v težkih bojih zadnjih dni, so tudi včeraj izbojevale v obrambi popoln uspeh. Docela so odbile sovražnika na 18 km široki napadalni fronti. V bojih ob severnem robu Malega St. Quentin (St. Quentin le Petit) se je odlikoval braniborski polk telesne straže št. 8, vzhodno od Bannogna zapadno-vestfalski pp. št. 53, in na Aisneških višinah meklenburški fizilirski polk št. 90. Dele postojank severozapadno od Herpyja so začasno prešli v nasprotnikovo oblast, pa smo jih v protinapadu zopet vzeli. V večernih urah se je sovražnik nas opetovano lotil v ljutih delnih napadih, ki pa so se povsod izjalovili pred našimi črtami. Francoz je imel včeraj težke izgube. Razdejanih je mnogo oklopnih voz.

Ob obeh straneh Vouziersa ter vzhodno od Aisne od časa do časa artiljerijski boj.

Sestrelili smo včeraj 27 sovražnih letal in 6 privezanih balonov. Por. Dörr je dosegel svojo 31. do 34. por. Frommherz svojo 30., poročnik Naether svojo 25. zmago v zraku.

Šef gen. štara armade na bojišču.

Trst in naša narodna državna meja.

I.

Italijanski poslanci so proglasili samoodločbo za Furlanijo in Trst ter strnili dvoje vprašanj v eno, ki naj se enotno reši. Trst z okolico in zahodnim istrskim obrežjem naj se združi s Furlanijo in usoda tega ozemlja naj bo ista. Ker je bodočnost Furlanije popolnoma jasna, bi bila taka rešitev tržaškega vprašanja za nas velikanski udarec.

Ta zahteva je v bistvu in namenu ista, kakor ona, s katero je začela Italija vojsko samo, da so se odpovedali večjemu zaledju in se ustavili v Istriji, dočim so v začetku zahtevali tudi Dalmacijo. Zlasti danes to ni upravičeno, ker popolnoma nasprotuje načelom, na katerih naj se zgradi trajen mir za bodočnost. Prej so se države ravnale po imperialističnem načelu, moč in sebičnost je bilo merilo politike, toda reke krvi, milijoni uničenih življenj, splošen propad, vsa ta brezmejna nesreča je s strašnim udarcem končno polagoma odprla svetu oči, da to načelo ni pravo, da vodi v prokletstvo. Moč držav ni večna, pritisk rodi odpor, ki prej ali slej zdrobi okove in se masčuje nad krivico. Države so si vsled te strašne nesreče, ki jih je začela, druga za drugo odpovedale krutim načelom oborožene sile in proglasile, da naj se v bodoče, kolikor sploh mogoče, pravično ure-

Vplačati zaenkrat ni treba še nič. Vsi, ki pristopijo ali mislijo pristopiti, so vabljani na ustanovni zbor »Zvonarske zadruga«, ki bo v sredo dne 13. novembra ob 3. uri popoldne v knezoškofijski palači, pritrilje na desno. Prostor za novo zvonarno je že določen.

narodov zaključujoče premirje in mir, bodo naše na italijanskih tleh bojujoče se čete zapustile zasedeno ozemlje.

Južnovzhodno bojišče.

Vzhodno krilo naših bojnih sil v Srbiji je že izvršilo prehod na donavski severni breg. Umikanje k Savi in Drini se vrši nadalje po načrtu. Sovražnik nikjer ne tiči za nami.

Poslednje straže naših albanskih bojnih sil so odbile le posamezne četaške napade.

Šef generalnega štaba.

Pri Belemgradu grme topovi.

Iz Zemuna poročajo, da v bližini Belegrada grme topovi.

di medsebojno razmerje držav in narodov. Vsakemu narodu naj se omogoči prost razvoj ter obstanek in zato naj jamči mednarodna zveza. Močnejši narod ne sme slabjšega potisniti ob steno, da si kuje iz tega dobiček in sebi množi blagostanje, medtem ko je drugi vsled gospodarske odvisnosti obojen v revno životarjenje. Celotno načelih, ki so preje določala smer državne politike, a so v teh letih, ako smemo verovati odkritosrčnosti državnikov, utonile v krvi na bojiščih, zahteva po Trstu tudi z laškega stališča ni več utemeljena, v kolikor se je naslanjala na mnogo pretirano bojazen pred nevarno tekmovalko — močno Avstrijo. Sedaj bo združena Jugoslavija na vzhodni Adriji sosedinja Italije, ki ji pač ne more biti nevarna, ako ravno bo primeroma močna, in tudi ne bo imela prav nobenega vzroka, da bi jo hotela politični ali gospodarsko škodovati. Ako se sklene mednarodna zveza po Wilsonovih načelih, nevarna tekma sploh ne pride v poštev.

Furlanija in Trst tvorita v narodnem, gospodarskem in zemljepisnem oziru dvojno popolnoma ločenih, različnih vprašanj. Furlansko je del velike laške ravnine, s katero se spaja v narodno in gospodarsko celoto. Meja med slovenskim in furlanskim ozemljem je ostro začrtana. Kakor se zgrinja kraški svet v ravnino, tako tvori mejo črta od morja pri Sv. Ivanu ob Timavu v loku do izliva Vipave, dalje Soča do Kalvarije, od tu proti zahodu zadnji izrastki Brd, nizko gričevje tik nad Mošo in Korminom do državne meje. Le Gorica ima nekaj laške naselbine, toda leži popolnoma na slovenski zemlji, ki jo obdaja kot svoj bistveni in neločljivi del. Ona tvori življenjski predpogoj, narodno in gospodarsko središče Brd, cele gorenje Goriske in vipavske doline. Zato tudi ne more in ne sme biti iztrgana iz slovenskega ozemlja, istotako Brda ne, katerih usoda je tesno spojena z mestom. Ako bi nam vzeli Gorico, nam bi iztrgali srce iz živega telesa.

Furlanija ni gospodarsko navezana na Trst in ta ne na njo. Oba lahko izhajata brez škode drug brez drugega. Že pred vojsko so bile mnoge trgovske vezi med avstrijskim in italijanskim delom Furlanije, kljub državnim mejam, zlasti kjer ni delala carina zaprek. Mesto Palmanova bo tvorila naravno središče Furlanije, ki tudi obrežja nima premalo. S. Giorgio di Nogaro, Gradež in zlasti Tržič so na vzhodnem delu izhodišča na Adrijo, da ne naštevam vseh drugih točk od morja notri do Benetk. Tržič je postajal v zadnjih letih vedno važnejša postojanka za Trstom vsled ugodne lege ob kraju furlanske ravnine, ugodnih zvez proti severu in zahodu. Tje se je nameravalo prenesti mnogo pomorske trgovine in tako razbremeniti preobloženo tržaško luko. Mnogo se je že storilo in mesto je pred vojsko hitro rastlo in cvetelo, zlasti ker se je naselila tam važna industrija.

Naša narodna meja, kakor je tu označena, se mora določiti za zahodno državno mejo Jugoslavije. Italijani dobijo seveda tudi južno železnico od Tržiča do Rubij oziroma do izliva Vipave in od tu si lahko zgrade na zahodni strani Soče direktno zvezo s Korminom, tako da gre promet od morja preko Tržiča v zgornjo Furlanijo ves čas po italijanski zemlji. Ravno tako so tudi južni kraji zvezani s tem mestom. Naš promet od Gorice v Trst bi šel preko Prvačine in Opčine, ravno tako v notranjost Jugoslavije, dokler z Ljubljano nimamo druge krajše zveze. Na ta način bi bilo to vprašanje popolnoma objektivno in pra-

vično rešeno. Italijani ničesar ne izgubijo, kar je njihovo in dobijo vse, kar potrebujejo za razvoj. (Konec.)

Narodni praznik na deželi.

Narodni praznik v Kranju.

Torek, 29. oktobra je bil za narodni Kranj velik narodni praznik. Mesto se je živo zavedalo, da je došla zlata svoboda ljubljani domovini. Vse hiše so oblekle pestre narodne zastave. Srbsko-hrvatsko-slovenske trobojnice so vihrale raz hiše, vmes pa bratsko pozdravljajoč — zastavi ce severno-ameriških združenih držav.

Ob pol 10. uri se je razvil slavnostni manifestacijski obhod iz »Zvezde« pod mesto, in odtod po roženskem klancu na glavni trg. Šolska mladina, gimnazijski šijaki, Orel, Sokol z zastavo, vrle narodne dame, zastava kranjske Čitalnice in za njo požrtvovalni pevci, meščani in številni okoličani.

Domoljubne pesmi so spremljale spre vod; večina poti so korakali zavedni meščani odkriti, dobro vedoč, da skazujejo čast svobodni domovini: Liepa naša domovina« je odkrivala glave, prosta naša domovina jih ni pustila pokriti.

Na glavnem trgu se je sprevod ustavil. Iz balkona hiše g. Šavnika nagovori zbrano neštevilno množico g. Ciril Pirc. O svobodi govori — a ne o svobodi drugih — o svobodi naše lastne domovine. Stara Avstrija razpada, Jugoslovani smo prosti, svobodni. Obnašajmo se dostojno, da bomo vredni te velike svobode. Poi bratomorni naj se ne povrne več. Velika ljubezen naj vlada med nami. Cilj — srečna, svobodna domovina, je dosežen. Hvaležni bodimo možem, ki so jo priborili! Slava velikemu dr. J. Ev. Kreku! — Nepopisno je bilo navdušenje množice med govorom.

Drugi govornik, dr. Tom. Klinar povdarja važnost današnjega dne, ker je prvič dan zmage. Ljubezni in pravice nad silo, dan osvoboditve in združitve jugoslovanskega naroda. Do burnih ovacij pride, ko povdarja, da je premožno našega narodnega živega kapitala bilo dosedaj skoro brezplodno naloženega v Ameriki. Naši možje in fantje so pustili tam svoje najboljši moči, domov so hodili uživati krvavo žalostno zasluženi pokoj. A Amerika in njen predsednik Wilson je 18. t. m. poslal obresti od tega kapitala, oddolžil se je naš domovini — poslal nam je zlato svobodo.

Med govori sta krožila visoko v zraku nad občinstvom velikanski orel in sokol, kakor v poslano znamenje, da čuvajo naše organizacije, našo svobodno domovino.

S trga se je sprevod pevač, navdušujoč in ves ljubezni do svobodne domovine prevzet, pomikal do »Zvezde«, kjer se je med velikanskim navdušenjem razšel. Cel dan je bil res praznik.

Narodni praznik na Jesenicah.

Zbirališče pred kolodvorom. Krasen pogled. Po vseh Jesenicah zastave trobojne jugoslovanskega naroda. Na nekaterih hišah vise tudi ameriške zastave. Ljudje prihajajo, zmeraj več jih je. Jesenice so organizirane. Pokazalo se je ta dan. Od ene strani prikorakajo Sokoli, od druge socialni demokrati, nato Orli z godbo in pevskim zborom. V krasnem redu obdajo prostor. Nastopijo govorniki: jeseniški zdravnik dr. Kogoj, duhovnik in delavski tajnik Anton Komlanec, Čeh Trumbić.

Naokoli štiri do pet tisoč ljudi. Ljudstvo se solzi. Gromoviti živjo in slava-klici Jugoslaviji, Krekovemu spominu, dr. Korošču, slovanski zvezi, Wilsonu. Pevski zbor nastopi.

Razvije se sprevod. Sprejaj godba, potem odbor, telovadna društva, pevski zbor, narodne noše, sodrugi in mnogobrojna ostala množica. Čez ceste napisi: »Na dan Slovan!« — »Prost mora biti prost moj rod.« — »Človek naj ne živi sebi!« Čez cesto velika Krekova slika.

Popoldne ob 3. uri shod. Dvorana premarjha. Napolni se dvorišče delavskega doma. V ponos si lahko šteje katoliško delavsko društvo, da so manifestanti izbrali njegov prostor. Govori Anton Komlanec o ljudovladi. Ljudje poslušajo o obliki vladavine, o oblasti, o svojih dolžnostih, svoji odgovornosti, o nalogah mož, žena, mladeničev, deklet, o ljudovladi. Oči iskre, navdušeni klici. Odločnost gojiti krepost, resni coljubnost, ljubezen raste.

Reminiscence iz zadnjega časa navaja dr. Kogoj. Spominja se dobrotnikov, borcev, sodbe božje. Množica se ne naveliča poslušanja.

Nastopi Čok iz Dobrave. Ne smemo pozabiti tistih, ki so jih zatirali, obešali, streljali zaradi njih rodu.

Nastopi znan priljubljen Jeseničan: »Solnce, ki zahaja«, izvaja. »ve gore, ki se dvigate okrog, poslušajte član sem katoliškega društva ali danes pozdravljam in objemljem vse. Približali smo se. Nate roko vsi!«

Predsednik Orla stopi na oder, se zahvali govornikom, občinstvu, nazdravi govornikom, občinstvu, nazdravi še enkrat današnjemu dnevu.

Na govornico stopi načelnik Orla Brtoncelj. Pravi: Čez noč prevzamemo Orli in Sokoli dogovorno med seboj in Narodnim svetom stražo.

Zvečer koncert v delavskem domu. Dvorana zasedena. Orkester, petje, domorodne deklamacije.

Res lep dan in lep večer. Ves dan veličasten red in mir. Upravičeno gre ta dan pohvala Jesenicam. Ta dan je pokazal, da je Jugoslavija — ne na zadnjem mestu njen slovenski del — zmožna, da se sama vlada. Narodna disciplina — zvestoba novi vladi! Saj se tudi stara ni mogla pritožiti nad nami, čeprav nam je toliko krivic prizadajala.

Politične novice.

+ Razporeditev na Dunaju. Kakor je poprej igral v občutkih Nemcev veliko vlogo narodni ponos, tako igra sedaj glavno vlogo skrb, skrb za življenjske potrebe, strah pred bodočnostjo. Nič več ne stoji v ospredju jeza nad Čehi; zavest groznega ponižanja nemškega naroda se javlja povsod, zraven se pa izraža prepričanje, da ni mogoče, da bi bili Nemci nedolžni na tem, da je prišlo do tega. »Če je ves svet proti nam, mora biti nekaj pri nas v neredu.« Ponižanje naroda jih boli, vprašanje, kako bodo živeli v prihodnosti, jih navdaja s skrbjo. Iščejo krivce, kdo je nemški narod tako diskreditiral po svetu. Lodgman je rekel dne 22. oktobra v zbornici, da Nemci niso odgovorni za način, kako se je vladalo v Avstriji. Adler je pa rekel že pred tedni, da je bilo nemško ljudstvo tudi med tlačeni narodi. Pripravlja se struja, ki se bo obrnila proti nacionalcem, če nas vse ne vara. Ljudstvo je med Nemci prav posebno stalo pod vplivom svojega časopisja, verjelo časopisu kot menda nikjer drugod v Avstriji; sedaj je pa prišel polom — čez noč, ker drugonarodnim Kasandram niso verjeli. Obljubljajo se nam tudi razkritja glede umora v Sarajevu na podlagi še neobjavljenih virov, ki bodo pokazali tragični dogodek v dokaj različni luči kot ga je gledala široka javnost dosedaj. Gotovo je, da bo zgodovina Srbijo zelo razbremenila, ko bo enkrat le mogoče spraviti na dan vso resnico. Kakor smo bili palagani v marsičem drugem, tako smo bili tudi glede tega umora. Stvar obeta biti prav posebne važnosti.

+ Avstrija in Turki. Dne 18. julija 1907 je rekel dr. Krek v zbornici: »Eksistenčna upravičenost naše države bazira na balkanski politiki; ker ženitne pogodbe, ženitne zveze in druge pogodbe pričešni od Friderika III. so bile le posledice straha pred Turki. Raison d'être Avstrije je bilo varstvo krščanske kulture proti polumescu in je tudi še danes.« Avstrija pa je mislila, da mora polumesc braniti proti krščanskim državam; izgubila je svojo eksistenčno upravičenost. Bolni mož ob Donavi se je napravil na pot, da bi rešil bolnega moža ob Bosporu. Slepac je vodil slepca in dohitela ju je skupna smrt.

+ Napuh pred padcem. V Budimpešti se je zgodil tako klasičen primer napuha pred padcem, da mu bo v svetovni zgodovini težko najti primere. Grozen zločin se je baje storil: vojaška godba je ob prihodu cesarjem v Debrezcin svirala avstrijsko himno. Vsa zbornica je pokonc ob nečuteni novici. Pa je prišla pomirjevalna vest, da se sveta tla ogrska vendar niso tako nezasišano oskrunila. Wekerle je rekel: »Stopil sem v stik z vlado in morem konstatirati, da se je svirala le ogrska himna. V slučaju pa, da bi bila vest vendarle resnična, bi bila to taka nepazljivost, taka breztačnost, da bi se morala s predsedniškega mesta ožigosati.« (Vsa zbornica se dvigne s sedežev in ploska več minut predsedniku.) — V tem trenutku pa izroči grof Karolyi ministrskemu predsedniku depešo, da so Hrvatje spodili Mažare z Reke...

Dnevne novice.

— Društvo slovenskih srednješolskih profesorjev v Ljubljani sporoča svojim članom in vsem tovarišem: Na prošnjo našega društva je »Narodni svet« v Ljubljani odredil, da bodi odslej polovni in učni jezik na vseh naših srednjih šolah slovenski. — A mi moramo predložiti še več nujnih sprememb našemu »Narodnemu svetu«. V najbližjem času — tedni le nas ločijo — stopimo kot država v stik s celim svetom. Znanje modernih jezikov je zdaj naša pereča zadeva. Posebno za Slovence. In v tem oziru ne smemo zamuditi niti enega dne. Zato se društvo tem potom obrača do vsakega posameznega tovariša v vprašanju: Kaj bi se v našem srednjem šolstvu moralo takoj (še tekom novembra) opustiti in kaj takoj uvesti? Posebe tu mislimo glede pouka v slovenščini, srbohrvaščini, potem v francoščini, italijanščini, angleščini, nemščini? Kaj bodi obvezno in kaj neobvezno? Kako naj se takoj preuredi pouk

v zgodovini? Katere šole (ljudske, srednje, učiteljske, trgovske...) in kje bi se morale takoj ustanoviti? En tovariš, prof. Iv. Vesenjak, je v ponedeljek v »Mestnem domu« že razvil svoje tozadevne nasvete. Odgovora prosimo najkasneje v osmih dneh. Potem takoj skličemo sestanek, da sklenemo tozadevne predloge za »Narodni svet«. Korakajmo v prvi vrsti! — Odbor.

— Iz seje S. K. S. Z. Odbor se konstituira tako: Franc dr. Finžgar, predsednik; Ivan Mazovec, I. podpredsednik; dr. Francišek Kimovec, II. podpredsednik; Albin Zajec, blagajnik; Franc Zabret, blag. namestnik; Anton Komlanec, tajnik; Alojz Vrtovec, taj. namestnik; Anton Pestotnik, knjižničar; dr. Debevec, knjižničarjev namestnik. — Kršč.-soc. izobraževalnim društvom se razpošljejo letaki s seznamom predavanj.

— Osebnosti s pošte. Poštna aspirantka Dora Keržan je imenovana za poštno oficijantko na Jesenicah, poštna pomočnica Amalija Eisenzopf za poštno oficijantko v Postojni. — V poštno službovanje sta zopet stopila poštini oficijanti Ad. Braz v Kozini ter poštna ekspedientka P. Ciuha kakor poštna oficijantka pri poštnem uradu Ljubljana 1. — Premješeni ste poštini oficijantki; Karlina Zustovich iz Ljubljane v Pulj in pa Lujiza Koron iz Sežane k poštnemu uradu Gorica 1. — Poštno službo je odpovedala poštna aspirantka Mara Vlahinič v Malem Lošnju. — V pokoj ste stopili poštini adjunktnji: Ema Triller v Škofji Loki in Pavla Paulizza pri poštnem uradu Gorica 1 ter poštini oficijantki: Romana Rent pri poštnem uradu Ljubljana 1 in Alma Casalotti pri poštnem uradu Pulj 1. — Iz poštne službe ste stopili: poštna oficijantka Karla de Radio, ki je službovala pri poštnem uradu Trst 1 ter poštna aspirantka Olga Martissa v Opatlju. — Razpisano je nadpoštarsko mesto v Trzinu na Goriškem (I/4). Paval znaša 560 K. Prošnje je vložiti v teku treh tednov.

— Lučine nad škofjo Loko. Danes dne 27. oktobra je umrl pri svojem sinu župniku v Lučinah njegov oče Rok Rajčević. Bil je mož vzornega krščanskega življenja ter zelo vreden in delaven. Priporoča se v molitve. R. I. P.

— Padanje cen tekstilnega in svilene blaga. Vesti, ki se v zadnjem času širijo glede padanja cen tekstilnega in svilene blaga, utegnejo zopet škodovati na eni strani občinstvu, na drugi povzročiti neprimljive realnim trgovcem. Meročajni krogi tekstilne, klobučne in konfekcijske branže opozarjajo širše občinstvo v njegovem lastnem interesu na to, da je nastalo vsled splošne vojne, ki divja skoro po cellem svetu, vsled oblečenja milijonov ljudi z monturami, perilom itd., vsled napravljanja rezerv v potrebni množini, veliko in splošno pomanjkanje surovin tekstilne branže, ki se je še povečalo vsled ustavitve delovanja v celih industrijskih okrajih in vsled v vseh vojskujočih se državah vladajočega pomanjkanja ljudi. Pri tem položaju se ne more govoriti o padanju cen v predmetnem blagu. Nasprotno je v nevtralnih državah, tako v Švici, v zadnjem času cena surovin na novo poskočila, kar kaže na to, da se bodo dosedanje cene še dvignile. Isto je s klobučarstvom. Tu ni nikakega blaga več za pokrivala, ki se delajo iz tuzemskega materiala. Tudi tu bo industrija odakzana skoro izključno na tujezemske surovine. Razum tega vplivajo visoke mezde delavstva v taki meri, da ne pride še do padanja cen. Blago, ki so ga poklicani elementi iz špekulativnih namenov nakupili in sedaj vrgli na trg, ne bo imelo na trgovino nobenega vpliva, ker gre le za male množine. Kupujoče občinstvo sme zaupati tudi še naprej realnim trgovcem in pri njih kriti svoje potrebe.

— Izžrebani porotniki za novomeško poroto. Za četrto porotno zasedanje c. kr. okrožne sodnje v Rudolfovem so bili izžrebani sledeči gg. kot glavni porotniki: Zelko Miko, posestnik in občinski predstojnik v Griblah štev. 60; Per Anton, posestnik in gostilničar v Dol. Toplicah št. 10; Behte Janez, posestnik v Pavičicah št. 9; Müller Karel, posestnik in trgovec v Črnomlju št. 4; Franz Alojzij, posestnik v Metliki št. 183; Pirc Janez, posestnik v Podturnu št. 2; Šporar Janez, posestnik in gostilničar v Hribu pri Hinjah št. 4; Prijatelj Tomaž, posestnik v Rakovniku št. 7; Hrovat France, posestnik in mlinar na Ratežu št. 1; Fabjan Fran, posestnik v Stavčivasi št. 21; Turk Andrej, posestnik in mesar v Višnjigori št. 9; Pirc Andrej, posestnik v Ravnah št. 3; Kotnik Jože, posestnik in trgovec v Mirnecih št. 23; Schober Jože, posestnik v Kočevju št. 147; Staniša Martin, posestnik v Vinivasi št. 22; Vodopivec Fr., posestnik in pek v Krškem; Pisansky Al., pos. in trgovec v Sv. Križu 63; Juvančič France, posestnik in gostilničar v Radečah št. 27; Tomažin Alojzij, posestnik v Smledniku št. 7; Rade Miha, posestnik in občinski predstojnik v Predgrdu št. 94; Zevnik Fran, posestnik na Čatežu št. 16; Česarek France, pos. in obč. predstojnik v Ribnici št. 53; Pečjak Jože, pos. in mizar

v Dol. Polju 4; Gorenc Alojzij, pos. in trgovec v Ardrem 30; Hotko Alojzij, pos. in trgovec v Žužemperku št. 20; Debevc Al., pos. in Ardrem 2; Orel Ignacij, pos. in gostilničar v Fužinah 14; Lovšin Anton, posestnik in krčmar v Ribnici 26; Gnidovec Josip, pos. v Vel. Lipovcu 16; Klinc Anton, pos. in trgovec v Gor. Polju 3; Šlajpah Anton, pos. v Veliki Loki 13; Komljanec Janez, pos. v Zlogonjah št. 23; Flek Matija, pos. in mlinar v Črnomlju 24; Strniša France, pos. in krojač v Toplicah 42; Gliha Alojzij, pos. v Vel. Loki 23; Gelter Karel, pos. in mlinar v Črnomlju 54. Kot nadomestni porotniki so bili izžrebani: Petrič Anton, pos. in kovač v Prečni 10; Matko Jože, hotelir v Rudolfovem 40; Kastelec Franc, pos. v Rudolfovem 250; Foršek Fran, pek v Rudolfovem 77; Šetina Franc, pos. v Gotnivas; Globevnik Anton, pos. v Bršljnu 11; Rajnuša Jože, posestnik v Črmošnjicah; Mišič Martin, pos. v Češčivasi 1; Preželj Jakob, pos. in monter v Rudolfovem.

— Vporaba čevljarjem dodeljenega usnja v nepravne namene. Meročajnim oblastim dohajajo ustne in pismene pritožbe, da čevljarji usnja, katero dobivajo v svrhu podelovanja potom trgovske in obrtne zbornice, oziroma potom trgovcev, ne vporablajo v prave namene t. j. v svrhu preskrbovanja prebivalstva z obuvalom. Čevljarji na ta način pridobljeno usnje prodajajo naprej ali po oduševljen cenah, ali pa čevlje, katere izgotavljajo iz njega, izročajo svojim znanem proti živilom. Posledica temu je, da na prebivalstvo, ki je v resnici potrebno, nič ne odpade. Tudi magistratu je znano to, osobito, da se čevljarji glede cen menda prav nič ne ravna po obstoječih zakonih. Da se pride takim nezdržljivostim v okom, se bode glede tega uvedla najstrožja uradna kontrola, o kateri so vsi čevljarji po svoji zadrugi že obveščeni. Čevljarji smejo novo in ponosno obuvati prodajati le proti nakaznici, katero kupec ali naročnik izroči čevljarju, ta pa mora vse to vpisati v posebno beležno, blagovno knjigo. Zamenjavanje obuvatelja proti živilom ali drugim potrebščinam je nedopustno in se ne bode več trpelo. Glede cen se je čevljarjem držati ministrske naredbe z dne 9. marca 1917 št. 95 dr. zak. sub C. Glede vseh tozadevnih predpisov bode mestni magistrat uvedel najstrožjo kontrolo. Vsak najmanjši prestop se bode kaznoval z globo najmanj 100 kron, drugič pa se bode poleg primerne zvišane globe odvzela dotičniku tudi obrtna pravica. V javnem interesu je, da se ti potrebni ukrepi natančno izpolnjujejo.

Ljubljanske novice.

lj V počaščenje bojevnikov, ki so pokopani na ljubljanskih pokopališčih, bo v petek, na Vseh svetih dan, ob 3. uri popoldne cerkveno opravilo na pokopališču pri Sv. Križu, ob pol 5. uri pa na protestantskem pokopališču. Pri Sv. Križu bo imel nagrobni govor mornariški superior v p. msgr. Kokočlj. Ob izredno slabem vremenu slavlja ne bo. V soboto, na vernih duš dan, bo ob 9. uri dopoldne v cerkvi sv. Petra slovesna zadušnica.

lj Vojški grobovi. Mestna občina ljubljanska je dala položiti na vojaške grobove na pokopališču pri Sv. Križu venec z napisom: Padlim junakom — mestna občina ljubljanska.

lj Knjižnica šentpeterskega prosvetnega društva posluje od jutri naprej vsako sredo od pol 8. do pol 9. ure zvečer in pa vsako nedeljo od 10. do 11. ure donoldne (po drugi glavni službi božji) v društvenih prostorih (šentpeterska mežnarja, I. nadstropje).

lj Šolski pouk se na vseh šolah zopet prične v torek dne 5. novembra, ker španska bolezen pojenjuje.

lj Pouk v šoli na Prulah. Ker so pravne v šolskem posloju na Prulah gotove, preseli se IV. mestna deška šola, pomožni oddelek in mestno dnevno zavetišče zopet v lastno šolsko poslopje, kjer se prične dne 5. novembra z rednim poukom.

Gospodarske novice.

g Zatiranje konjskih garj. Kmalu po pričetku vojne so se razširile garje med konji zelo močno ter je zahtevala bolezen strogih veterinarjih odredb kakor od vojaških tako tudi od civilnih oblasti. Tudi poljedelsko ministrstvo je pogosto neposredno vplivalo na to zatiranje. V tozadevnih odlokih se je poudarjalo, da je pri zatiranju konjskih garj največje važnosti takojšnje spoznanje bolezni, takojšnje naznanilo in takojšnje zdravljenje po živinozdravniku; razen tega je potreba okužene hleva in hlevsko orodje primerno očistiti in razkužiti. — Zastran oddaje za vojaštvo nesposobnih konj v civilno porabo narečile so se sporazumno z vojaško upravo raznovrstne veterinarne-policijske odredbe, pred vsem pa se je poudarjalo, da je treba take konje po sprejemu v civilno porabo neprenehoma nadzorovati. Da bi se te odredbe izvrševale, narečilo se je uradnim živinozdravnikom, pri vsaki priliki dajati posestnikom navodila in nasvete o zdravljenju konjskih garj. Vendar se do sedaj ni posrečilo te nalezljive bolezni zatreti, vsled česar je tudi nadalje potrebno te bolezni posvečati posebno pozornost. Da bodo imele oblastvene odredbe zadostni uspeh, treba je, da posestniki konj s popolnim raz-

umevanjem sodelujejo, kar se do sedaj ni vedno zgodilo. V splošno korist je torej neobhodno potrebno, da posamezni posestniki na svoji kmetiji posebno skrbno pazijo ter kakor hitro zaznajo sumljive znake garij (srbečice, gola mesta na koži, bulice), to takoj naznanijo, da se zamore prileti zdraviti s pomočjo živilnozdravnika.

Prosveta.

pr Z ozirom na razne pritožbe nam pišejo iz gledališke pisarne: Vsemu našemu občinstvu je dobro znano, s kakšnimi ne-pričakovanimi in nezadovoljstvi ovirami se mora boriti gledališko vodstvo. Za opero in opereto nam osrednja vlada vzlic vsem posredovanjem do zadnjega časa ni hotela oprostiti članov orkestra in zbora ter večjega števila solistov. Nedomestila, med civilisti dandanes, ko povsod nedostaja moških, ni bilo mogoče najti niti v Prahi, niti po vsem Češkem, niti v Trstu, niti na Hrvaškem, dasi so se zanje ves čas trudili oba kapelnika in člani ravnateljstva osebno. Šele na ponovno posredovanje pri notranjem in domobranskem ministrstvu se je končno posrečilo dobiti oprostitve 33 angažiranih članov: solistov, zboristov, 12 glasbenikov in par tehničnih moči. Oprostitev so bili obveščeni ti člani, toda pojavil se je nov zadržek: posamezni oddelki poveljniki oproščencev vzlic uradnim odlokom ne odpuste, češ da zanje nimajo nadomestkov. Ravnateljstvo se je znova brzojavno obrnilo do Jugoslovanskega kluba za energično pomoč. Tako se je nadejati, da bomo imeli končno prvi teden meseca novembra vendarle prvo glasbeno

predstavo. Spricho takega položaja mora nositi novo sestavljeno in še ne zigrano dramsko oboje vse breme ter igrati večer za večerom, torej trikrat več kot normalno. Da se more z dramskim repertoarjem zasedati čim več predstav, se dajejo vse premijere izven abonementa, na kar se vsaka igra ponavlja za trojne abonente. Razvrstitev predstav se mora ravnati po zdravju igralcev in igralke ter po raznih slučajnostih, ki so nepremagljive. Dvakrat se ne nudi nobena igra istim abonentom. Vsak abonent pa dobi vsako igro prej ali slej. Prosimo torej potrpljenja, kar pri najboljši volji ravnateljstva ter vzlic največjemu naporu dramskega oboja in vseh faktorjev ni mogoče za sedaj storiti več. Ko dobimo opero in opereto, se uredi vse in prav nič ne dvomimo, da se potem pozabijo današnje vojne nepravilnosti. Vztrajamo torej, saj se bliža svoboda tudi našemu, tako dolgo v verigah uklenjenemu Narodnemu gledališču!

pr Odborova seja »Slovenske Matice« dne 17. oktobra 1918. Gospod predsednik se spominja v toplih besedah pokoj. želez. revidenta, bivšega večletnega matičnega tajnika, iskrenega redoljuba gospoda Frana Podkrajška in ravnatoka velezaslužnega in odličnega slovenista patra Škrabca in želi, da se zabeleži spomin na oba spoštovana pokojnika v zapisniku. — Matično denarno stanje je ugodno. — V smislu sklepa in pravil Pisateljskega podpornega društva, ki se je na zadnjem običnem zboru razšlo, prevzame Matica imovino tega društva z obvezo, da jo uporablja v pod-

poro potrebnim slovenskim pisateljem in njih družinam toliko časa, dokler se ne ustanovi novo društvo, ki bo upravičeno prevzelo imovino sprejeti. — V slučaju razpusta na novo se snujočega društva »Krekova ustanova« je Matica pripravljena prevzeti in oskrbovati polovico v takem slučaju premoženja tega društva. Drugo polovico prevzame Leonova družba. — Matica izda s sodelovanjem mariborskega zgodovinskega društva in s podporo Jugoslovanske akademije Strekljevo zgodovinsko slovnico slovenskega jezika kot posebno založnino. — Od knjig za l. 1918. je ena gotova, druga je v delu. — 100letnico Vodnikovo počasti Matica prihodnje leto s kritično izdajo njegovih pesmi, opremljeno z esejističnim uvodom. Sprejet je predlog za izdajo slovnstvenih zgodovinskih posameznih slovenskih narodov. Izvršitev izroči odbor znanstvenemu odseku. — V spomin zblizanja s Poljaki izda Matica v prevodu večje delo iz poljske klasične literature. — Na ponudbo je nekaj prevodov, ki jih je Matica pripravljena kupiti. Gledala bo, da si nabavi rokopisov in skrbela za to, da pisatelji ne bodo čakali po nepotrebnem na honorarje.

Aprovizacija.

a Nakazila za nakup cenejšega kruha za člane ubožne akcije in uradniških skupin. V sled razpisa c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 27. avg. 1918, št. 26.960, ozir. urada za ljud. prehrano z dne 10. avg. 1918, št. 114.764, bodo dobivali ubožni sloji, ki so pritegnjeni kaku ubožni akciji, cenejši kruh. Vsaka oseba

teh akcij dobi tedensko za 20 vinarjev ali vsake štiri tedne za 80 vinarjev cenejši kruh. Izvršujoč te ukaze bode izdajal mestni magistrat vsake štiri tedne nakazila po 80 vinarjev. Vsaka oseba ubožne akcije in uradniške skupine dobi do preklica vsake štiri tedne po eno nakazilo za 80 vinarjev. Ta nakazila so veljavna izključno le za nakup kruha v tisti trgovini, kjer dobiva stranka kruha na krušne izkaznice in le za dotično stranko, kateri so se izdala. Vsak pek in prodajalec kruha mora sprejeti od svojih strank ta nakazila kot denar, in če bi stranka za enkrat kupila magij kruha kakor za 80 vinarjev, presežek izplačati v denarju. Veljavna so izključno le ona nakazila, ki imajo na belem kuponu vtisnjen brzebarvni pečat mestnega magistrata. — Za vsako nakazilo se izplača peku, oziroma prodajalcu kruha v mestni aprovizacijski blagajni na Poljanski cesti št. 13 80 vinarjev v gotovini. Nakazila se bodo pri izplačilu preluknjala (perforirala) in so s tem razveljavljena. Drugim strankam se nakazila ne bodo izplačevala v gotovini iz mestne aprovizacijske blagajne. Za izgubljena nakazila se ne izda novih. Kdaj se bodo strankam izdajala nakazila, se objavi v listih. Ta razglas postane veljaven z dnem, ko se nabije na magistratno desko. Ponarejanje nakazil se bode sodnijsko kaznovalo, ostale prestopke teh predpisov pa kaznuje politična okrajna oblast.

a Kavina mešanica za zavode. Zavodi dobe prejemnice za kavino mešanico takoj v mestni posvetovalnici.

a Petroleji na A-, B-, C- in O-karte se prodaja le še do 9. novembra. Po končani prodaji morajo trgovci takoj predložiti vse odrezke in prejemnice v mestni posvetovalnici ter sporočiti, koliko imajo še petroleja v zalogi.

Naša se je krušna izkaznica. Dobi se na Poljskem nasipu št. 34.

Izgubila se je večeraj popoldne na poti iz Dola do Ljubljane rujava denarnica s srednjo vsoto denarja. Pošten najditelj se prosi, naj jo odda proti nagradi na Jurčičevem trgu 3/L.

MATTONI-JEVA
GISSHÜBLSKA
KISLA VODA
Večja množina laškega prvostvnega

sadnega mošta
se prodaja. Ponudbe na JOŽA ROZMAN, Ljubljana, Gradšče št. 13. 4123

svetovno razsodišče
3. slovenska izdaja (s slikami). Razpisalja F. S. Segula, župnik v p., Pragersko, Štaj. Cena 60 vin. (v znamkah, naprej)

VRTNAR
se sprejme. Ponudbe s prepisom spriceval poslati na: Oskrbništvo graščine v Ribnici. 4128

kočiji in brek
v dobrem stanju. Kupci si vozove lahko ogledajo v sredo, 30. oktobra med 3. in 5. uro popoldne v Kolizeju — skladišče destilacije »Florian«. 4132

alkohola
in naj se tozadevne ponudbe pošljejo: pošta Ljubljana, poštni predal št. 149.

Ženitev.
Gospodična, muzikalično naobrazena, absolventinja gospodinske šole, mirnega značaja, se želi seznaniti v svrhu takojšnje poroke z uradnikom ali organistom. Ponudbe, če mogoče s sliko, ki se vrne, do 15. novembra 1918 na upravo »Slovenca« pod naslovom: »Tiha sreča« 4160.

STENOGRAFINJO
dobro izurjeno v slovenski in nemški stenografiji ter strojeopisu, sprejme odvetniška pisarna dr. Brejca v Celovcu. 4144

Stare damske klobuke
sprejema v popravilo in tudi nove na nove oblike prenaredi FRANC CERAR, tovarna slavnikov v STOBU, pošta Domžale pri Ljubljani. — Cene primerno nizke, točna postrežba. 3715

Zamaške
nove in stare **huppi** vsako množino tvrdka JELACIN & KO., Ljubljana, ljubljanska industrija probkovih zamaskov.

Izdala konzorcij »Slovenca«.

Sprejema se takoj dobra kuharica
za navadno kuhinjo z dobrimi izpričevanji, lača po dogovoru. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4152.

gostilna
V najem se odda v lepem gorenjskem kraju dobro idoča

K J E
bo z novembrom izpraznjeno stanovanje, obstoječe iz 3 ali 4 sob in pritlikin? — Ponudbe pod: »Mestna učiteljica« 4150 na upravnistvo »Slovenca«.

V Bohinjski Bistrici, Grand Hotel Triglav se bode od porušene stavbe prodajalo

opeka, les, okna, peči, deske, stropnik, stopnice, žlebi i. t. d.

Krema za čevlje
prve vrste, črna in rumena, v velikih stekl. lončkih, 1 tucat 45 K. V kovinastih škatlah št. 3 (125 gl.) le črna, 1 tucat 35 K. — Pošilja po povzetju izvoznog podjetja M. Jünker v Zagrebu št. 39, Petrinjska ul. 3./III. Prosi se, da se z naročeno obremen dopošlje polovica zneska. 4103

Hiša!
z več njivami se prodaja. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 4155.

Edina slovenska veletrgovina umetnega cvetja in pogrebni potreščin

Anton Z. Finžgar
VARAZDIN (HRVATSKO)

dobavlja samo na debelo: umetno cvetje, nagrobne vence, okraske, noge in tapete za rakve, tanciče, mrtvaške čevlje i. t. d.

Svoji k svojim! :: Svoji k svojim!

Strojnik
izvežban ključavničar, s spricevali tudi o električnih napravah, SE SPREJME za takojšnji nastop. Prednost imajo taki, ki so že delovali v olinih tovarnah. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4079.

PRODA SE dobro ohranjeno 4196
moško kolo s staro pnevmatiko. Poizve se: Novi Vodmat 3 pri Ljubljani.

V ZALOGI IMAM PRIMA salonske metle
št. 1, 2, 3, domače delo, KRTACE sirkove, KRTACE za konje (Rošhaar) ter prima tržaške BICEVNIKE po dnevnim cenam. 4101

IVAN N. ADAMIČ :: LJUBLJANA
Sv. Petra cesta št. 31.

Odgovorni urednik: Josip Gostičar, državni in deželni poslanec v Ljubljani.

Prodajalka hišice
Poizve se: Poljanska cesta št. 15, I. nadstropje, Ljubljana. 4159

Prodajalka
popolnoma izurjena v trgovini mešanega blaga, zmožna slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, želi premeniti službo. Ponudbe pod »Prodajalka« 4171 na upravnistvo »SLOVENCA«.

K 100'- nagrade
dam tistemu, ki mi preskribi v boljši hiši STANOVANJE: dve ali tri sobe za stranko brez otrok. — Naslov na upravnistvo »Slovenca« pod št. 4165.

Krepak, 15-letni deček
sirota, išče mesta kot vajenec v trgovini na deželi ali pri kakem rokodelcu ali mesta blapca proti popolni oskrbi. Zahteva se stroga, toda dobrohotna vzgoja. Natančneje se izve pri dr. M. Pircu, odvetniku v Ljubljani, Cigaletova ulica št. 1. 4142

Slivovko, tropinjec, konjak
ponudim trgovcem in gostilničarjem. VILJEM SPITZER, LJUBLJANA, KOLIZEJ.

Lišaje
garje, srbež, hraste in druge kožne bolezni odstrani naglo in sigurno Paratol-domače mazilo. Ne maže, je popolnoma brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 5 — dvojno-velik lonček K 9 —. Dalje Paratol- posiljalni prašek, ki varuje najbolj občutljivo kožo, 1 škatlja K 3 —.

Oboje se dobiva po povzetju ali predplačilu pri tvrdki

Paratol-Werke, lekar ULMER
Budapest VII-27. Rózsza ut 21.

Resna ponudba.
42 leten, vojašine prost vdovec s tremi že odraslimi otroci, s posestvom v mestu, vrednim nad 150.000 K, išče v svrhu takojšnjega zakona 25- do 40 letno zdravo in pridno osebo, ki ima veselje do gospodinjstva in nekaj premoženja. Vdova brez otrok ni izključena. Ponudbe s pošiljateljico slike, ki se vrne, nasloviti na »Solčna Gorica«, poštno lažje Gorica, glavna pošta.

Pri vsaki bolezni je potrebna snažnost. Umivajte se s pravim »SCHICHT-TOILETNI MILOM«, katero razpošilja proti povzetju komad za 6 kron A. JELENC, trgovec v Trzinu na Gorenjskem.

Ženitev.
Svojemu bratranču, 28 let staremu, iz uglede in premožne rodbine z večjim kapitalom, iščem pristopa na kmečko posestvo oziroma kako podjetje: gostilno, trgovino ali mlin. Gospice ali vdovec brez otrok prosim, da blagovolijo doposlati ponudbe če mogoče s sliko in navedbo starosti na upravnistvo »Slovenca« pod »Oroslov št. 4190«. Vpošte vajo se samo resne ponudbe.

Blago
za dve moški obleki s podlogo vred se odda za živila ali denar. — Kje? pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 4185.

LJUDSKA POSOJILNICA
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkev, sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8 do 1 ure in jih obrestuje po tako, da dobe le-ti od vsake 100 kron čistih 4 kron 25 vinarjev na leto. »Ljudska posojilnica« sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poročilu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najbolje.

Rezervni zakladi znašajo nad en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1917 nad 34 milijonov kron.

izurjen podmlinar
se sprejme s stanovanjem in hrano. Ponudbe s prepisi spriceval in zahtevo plače na: Parni mlin Zagreb, Hrvatsko.

Jehnična pisarna
za izvršitev vsakovrstnih načrtov in proračunov. Oblastveno konces. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč, gozdov in posestev

Valentin Accetto
zapriseženi sodni izvedenec 2780
V LJUBLJANI, TRNOVSKI PRISTAN ŠT. 14.

Izvršujem na željo tudi privatne cenitve v mestu in na deželi. — Prodajalci in kupci naj se obrnejo na gori označeno posredovalnico. Prevzemam tudi stavbinska dela in nadzorovanje. Tajnost zadržana.

Hotel „EUROPA“ na Bledu
oddaljen dve minuti od kolodvora — popolnoma opremljen — se prodaja prostovoljno. Kupci naj se ogledajo ali stavijo vprašanja na lastnika RUDOLFA KOKALJ, Ljubljana, Prešernova ulica št. 54/ I. — Posredovalci izključeni. 4133

Vzajemna zavarovalnica
proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska c. 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske prideleke, žita in krmo, zvonove proti prelomu, sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neugodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeverstjsko zavarovalnico, od katere ima tudi dežela Kranjska podružnico.

Varnostni zaklad in udalne, ki so znašale l. 1916 K 906.828-91, so poskočile koncem l. 1917 na 1.031.838-54.

Tedaj, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasel zaklad.

Ponudba in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenstvo v Celju in na Proseka, kasor tud po vseh tajah nastavljeni poverjeniki. Cene primerne, bitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

Vzajemna zavarovalnica
proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska c. 17, Ljubljana.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omeji!

Ne puščajte otrok samih, da se požari omeji!

Ne puščajte otrok samih, da se požari omeji!

Ne puščajte otrok samih, da se požari omeji!

Ne puščajte otrok samih, da se požari omeji!

Ne puščajte otrok samih, da se požari omeji!

Ne puščajte otrok samih, da se požari omeji!

Ne puščajte otrok samih, da se požari omeji!

Ne puščajte otrok samih, da se požari omeji!